

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а н н а т
1977 снл алтынны
мтат тахсар

№ 154 (5044)

1977 снл. Ахсынны 27 күнэ
оптуорунньук

Сыаната
2 харчы

СОВЕТСКОЙ УКРАИНА 60 СЫЛА

КНЕС (СССР). Манна Украинада
Советскай былааны биллэрин уон-
на Украинскай ССР-ны тэрийин
60 сыла туохуутугар аһамыт
үөрүүлэх муннах буолла.

Мустубут дьоннор ССКП КК
Политбюротун чилиэннэрин В. В.
Гришин, Д. А. Кунаев, Г. В.
Романов, В. В. Щербицкий,
ССКП КК Политбюротун чилиэн-
нэр кандидаттары Г. А. Алиевы,
П. М. Машеровы, Ш. Р. Рашидовы,
М. С. Соломенцевы, Грузия, Лят-
ва, Молдавия, Латвия, Киргизия,
Таджикистан, Армения, Туркме-
ния, Эстония компартияларын КК
бастакы секретардарын уон уытыс
тыаһынан көрүстүлэр.

Муннах Бочуотунай президи-
умгар биер санаанан ССКП КК Ге-
неральной секретара, ССРС Вер-
ховнай Советын Президиумун
Председателэ Д. И. Брежнев ба-

һылыктаах ССКП КК Политбюро-
тун састааба талылынна.
ССКП КК Политбюротун сору-
дарынан В. В. Щербицкий Украина
компартиятын Кини Комитетыгар,
Украинскай ССР Верховнай Сове-
тын Президиумугар уонна респуб-
лика Министрдарын Советыгар
ССКП Кини Комитетын, ССРС Вер-
ховнай Советын Президиумун уон-
на ССРС Министрдарын Советын
Эбэрдэлэрин ааган иһитиннэрдэ.
Муннах кыттылаахтара ону дох-
сун, уон уытыс тыаһынан көрүс-
түлэр.

Үөрүүлэх муннахха Украина
норуотугар, республика коммуни-
старыгар истин эвэрэ тылларын
юбилей - үөрүүтүгэр-көтүүтүгэр
кытта кэлбит союзнай республи-
калар, Москва уонна Ленинград
делегацияларын баһылыктара ту-
һайдылар.

Муннах кыттылаахтара үр-

дүк өрө көтөүлүүнэн ССКП Кини
Комитетыгар, ССРС Верховнай
Советын Президиумугар, ССРС
Министрдарын Советыгар, табаа-
рыс Д. И. Брежневкэ Эвэрэ сү-
ругу ыһыннылар.

Советскай Украина 60 сылын
чизингэр Киевкэ байыаннай из-
рад уонна үлэһиттэр demonstra-
циялара буолла. Украина столи-
цатыгар буолбут демонстрация
биһиги Ийэ дойдубут норуоттарын
тулхадыйбат быраатты доҕордо-
һууларын уонна биер сомоҕолорун
долгутуулаах манифестациятыгар
кубулуйда. Украина үлэһит дьопо-
Улуу Октябрь знаматыгар бэри-
нилээхтэрий, ССКП XXV съезин
историческай уураахтарын, онус
пятилетка соруахтарын толорорго
бэлэмнэрин таһылхайдык көрдө-
лөр.

СССР.

РАЙСОВЕТ V СЕССИЯТА

Информационнай иһитиннэри

1977 снл ахсынны 24 күнүгэр народнай депутаттар оройуон-
наабы Советтарын бэһис сессията буолла.

Сессия «Оройуон норуотун хаһаайытыбатын сайдыытын 1978
сыллаабы былаанын уонна ону толорууга советскай, хаһаалысты-
баннай органнар сорууттарын туһунан» оройуоннаабы былааннаыр
комиссия председателэ П. Г. Кириллин; «Оройуон 1976 сыллаабы
бюджетын толоруу уонна 1978 сыллаабы бюджет бырайыагын
туһунан» райсовет исполкомун үһсэ отделын сабыдассыйа депу-
тат М. С. Окнешникова дакылааттарын итиннэ 1978 сыллаахха
норуот хаһаайытыбатын былааныгар уонна бюджетыгар оройуон
Советын былаанга, бюджетка уонна эргингэ бастайааннай комис-
сиятын председателэ депутат М. И. Белых хос дакылаатын дүү-
лэстэ.

Дакылааттары дүүллэһингэ тыл этилэр: С. И. Сергеев—депу-
тат, Эрилик Эристин аатынан совхоз директора, Г. А. Драгунов
—Хатылы сельскай Советын исполкомун председателэ, В. В. Ша-
ринин—депутат, промкомбинат рабочайа, М. С. Леонтьева—Кытаанах
сельскай Советын исполкомун председателэ, В. Ф. Ерилова—рай-
совет исполкомун тыа хаһаайытыбатыгар управлениетын кылап-
быйнай агронома, А. П. Дьячкова—депутат, Карл Маркс аатынан
совхоз мааныһыста, Н. М. Матвеев—Чурапчы 2 №-дээх арыс кы-
лаастаах оскуолатын директора, П. И. Христофоров—депутат, Су-
буруускай аатынан совхоз тутуутун биригэдьирэ, Г. Н. Сивцев—
Мугудай сельскай Советын исполкомун председателэ, М. С. Тара-
букина—депутат, Эрилик Эристин аатынан совхоз мааныһыста,
Е. М. Манарова—депутат, ССКП райкомун секретара, Р. Р. Бурна-
шев—депутат, райсовет исполкомун председателэ.

Дүүллэһилибит боһуорустарга быһаарымылар ыһыннылар.
Сессия оройуон Советыгар 42 №-дээх Лесхозтаабы быһбардыыр
уокруука ыһтылаһыт эби быһбар түмүгүн туһунан маддатнай
комиссия председателэ депутат З. И. Монастыров дакылаатын ис-
тэн баран бу уокруука быһбардыммыт МБСЛКС райкомун баста-
кы секретара Д. Д. Петров депутатскай бөлөмүсчүлүтүн биһэргэттэ.

Сессия итиннэ төһө тэрээһин боһуорустары кардо. Норуот үөр-
диринитигэр, културада, доруобуйа харыстабылыгар, физкультура-
да уонна спортка, ыччаты кытта үлэсэ бастайааннай комиссия
председателэ эбэһээтэлиститэн А. С. Шадрин атын сиргэ барбы-
тынан босхолоһно. Сессия комиссия састаабыгар киллэрэн турар
председателэһин депутат Д. Д. Петрову биһэргэттэ. Депутат
В. М. Неустроев райсовет исполкомун чилиэнин талылаһыты-
нан сибээстээн былаанга, бюджетка уонна эргингэ бастайааннай
комиссия састаабыттан таһаарылынна, бу комиссия чилиэнин 39
№-дээх Междерковтаабы быһбардыыр уокрууттан депутат М. С.
Кузьмина талылынна.

Манан райсовет бэһис сессията үлэтин бүтүрдэ.

УДАРНАЙ ФИНИШТЭН—УДАРНАЙ СТАРТКА!

ТӨРӨЛКӨЙ БОРООСКУЛАР

Карл Маркс аатынан совхоз
Болугурдаабы отделениетын
«Юбилейнай» ферматын биэс
адэр сүөсүбүттэрэ 243 бороос-
куну кыстатан тураллар. Ман-
на старшайынан үлэһит Гав-
рил Гаврильевич Дьячковский
сэтинингэ 48 борооскутун хас
бирдинтин 22,4 килограмм тө-
лөһүттэ.

Д. СЕДАЛИЩЕВА.

СТАРШАЙДАРА БАСТААТА

БАХСЫ отделениетын
«Кэскил» ферматын мааныһы-
сытара юбилейдаах сылга хас
бирдин фуражнай ынахтарын-
тан 1534 кг үүтү ытылар.

Куоталаһыга хас бирдин
ынахтан 2067 килограммы
сыбыт М. И. Местникова бас-
таата.

П. ИННОКЕНТЬЕВ.

Иван Макаров орто оскуола хэһиттэн Субуруускай аатынан
совхоз Сыланнаабы отделениетыгар производствода үлэһит тах-
сыбыта. Кини билигин Николай Захарович Макаров салайар эр-
буонга ытырылаах эби аһылыгы бэлэмнээр зоенотугар үлэ-
һит. Дулаа кырбатааччылар биһэрит тылларыгар турар туһугар
бу кыһынны кылгас күннэргэ күрүөмнээх үлэ үөлүгэр сылдьа-
лар.

СНИМКА: комсомолец И. Макаров үлэтин кэмизер.

Тылларыгар турдулар

Юбилейдаах снл сабаланы-
тыгар Чурапчы сэлэһиньэти-
нээһи 1 №-дээх бородуукта ма-
фаһынын коллектива (сабыд-
дассей Т. Б. Верховцева, прода-
вецтар Р. Н. Калачева, Т. П.
Федорова) 24 тыһынча солкуо-
бай суумалаах табаары нэһи-
лиэннээх атыллырга үрдэ-
тыллит биһэһээтэлиститэн
ылыммыта итиннэ оройуон
бары мафаһыннарыгар ыгы-
рымы таһаарбыта.

Эдэр үлэһиттэр биһэрит тыл-
ларыгар чистээхтик турдулар:
ахсынны 20 күнүнээһи туругу-
наа эбэһээтэлиститэлэрин 3
тыһ. солкуобайдааһынан аһар-
дылар.

А. НАРСАНАЕВА.

Комсомолец Николай Дьячков-
скай Одьулууннаабы СКТУ-н
бүтэригэһиттэн бэһис сылын Чу-
рапчытаабы 1950 №-дээх суол
учаастагар шоферууна үлэһит.
Кини Улуу Октябрь юбилейдаах
сыллаабы былаанын 117 быры-
һыан толордо. Бастың шофер-
коллективигар социалистическай
куоталаһы кыайылаада.

СНИМКА: И. Дьячковский.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

ЮБИЛЕЙДААХ СЫЛ ТРОФЕЙДАРА

Быйылгы дьылы ситини-
лээхтик түмүктүүргэ биһэ са-
наан ылын Карл Маркс
аатынан совхоз биер кырдыа-
бас булчута Кардашевскай
Алексей Степанович IV квар-
талга 300 солк. былаан тиз-
диллибитин, хайыы-үйэ 563
солк. бултаан, 187 бырыһыан
толордо. Билигин төһө даҕа-
ны ыраах ыырдарынан тэлэ-
һийэр кыада суоһун иһин,
дьинэ эргин атынан сылдьан
булт сырымытын, ханна хайдах
үөскээбитин мындырдык үө-
рөтөр буолан итинник бул-

туйда. Опытаах сонордуг
трофейдарын ортолоругар
үчүгэйдик таһаастаммыт 5 со-
лондо, 4 кырынаас, 220 ан-
даатар, 108 куобах бааллар.

Москвичтар онус пятилетка
бастакы үс сылын былаанна-
рын болдьоһун иһиннэ, ССРС
сана Конституцията ылыллы-
быт үүнүгэр, толорон тийэр-
гэ туһуламмыт бачыһынарын
өйөөн социалистическай нуо-
талаһыга киирсэн, кини би-
талаһыга киирсэн, кини би-
лигин 1978 снл суотугар со-
лор суолугар сылдьар.

В. НОЕВ.

ПРОФСОЮЗНАЙ АКТИВ СЕМИНАРА

ОРОЙУОН профсоюзнай ак-
тивтар биер күннээх семина-
р буолла. Семинарга са-
лаа профсоюзтар райкомнарын,
председателлэре,
активистара—ба-
рыс 112 кыһы кыттыны ылла.
Кыттылаахтара
тутуу кэмизер
«Профсоюз мексиконарын
оруоллара уонна
СССР райкомун бастакы секре-
тара П. П. Лястиков, «Үлэһит
директор бастах сүтэрингэ доку-
менттар опоруу уонна көмөчү
кыһык бэрэдэһин туһунан»

уонна «Үлэ харыстабылын тэ-
рээһини туһунан» тыа хаһаа-
йыстыбатын уонна соруотунка
үлэһиттэрин профсоюзун обко-
мун эппикэттээх үлэһиттэрэ И. И.
Новгородов уонна Н. Н. Софро-
нов, «Профсоюз мексиконарын
балаһыаннаһаларын, бырааһта-
рын, тэрийэр-маассабай үлэ-
һити туһунан» ПССУОС болому-
тунайа Д. П. Давыдова, «Рабо-
чайдары уонна сулуусалаахта-
ры пенсиянан хааччыйы ту-
һунан» райсовет исполкомун

социальной харалтада старшай
инспектора М. И. Шеломова,
«Үлэ туһунан сокуон сорох бо-
пурустарын туһунан» юрист
М. И. Иванова, «Наставниктар
тарын туһунан» наставниктар
оройуоннаабы советтарын пред-
седателэ Н. М. Кладкин лекция-
ларын иһитилэр.

Профсоюзнай активистар эл-
бэх мунаарар боһуорустарын
ыһтылаһаан быһааттардылар.

...

СОВЕТСКАЯ Конституция 152 статьятыгар «Сулуулар уонна народнай сэтэстэлэр быыбардааччылар эбэтэр иннилэри быыбардааччы органнын иннилэригэр «отчуоттуулар» дээн этти-лэр. Бу сүрүн көрдөбүл би-лэни дойдубутугар народнай сууттар бигэтик тутуһаллар. Оройуоннаары народнай суут баһал уон. ыга 17 төсүл отчуоттаата. Онуоха народнай сэтэстэлэр актив-дэскай даҕаны дымалалары народнай суут мээстэргэ тах-сэн, нэһиличинньэни кини-рик тардан көрөрө улахан интэр суолталаах, — диктэ быыбардааччы И. С. Андро-сов.

Районо коллективтар 67 инни кыттыланы ылыыт мун-нааһар народнай суут үлэтин тутуһан народнай сэтэстэл М. А. Охлопкова отчуотун дьүүллэһингэ быыбардаач-чылар суут үлэтин сөптөө-

Общественность бүтүннүүтүгэр туһуланар

Народнай суут отчуотун тула кэпсэтинилэртэн

найдык кыттынылар. Быы-бардааччылар буруйу онорго тахсыбатын, общественной бэрээдэк кэһилибэтин туһу-гар истинник кыһаналларын көрдөрдүлэр.

Болугур нэһиличигин Куль-туратын диктэтигэр буолан ааспыт мунууаха 60 быыбар-дааччы кыттыланы ылыа. От-чуоту народнай сэтэстэл М. С. Слепцова туруорда. Кэпсэтингэ тыл эппит быы-бардааччы Е. С. Дьячковская нэһиличигэ билигин даҕаны арыгылааһын элбэрин, онтон сибээстэн гражданин Хаты-лхов, Павлов, Мордускин ыар буруйдаары онорбутта-рып, икки ыал араха сым-дыбыттары, үлэ диксипи-тиннэгэ үгүстүк нэһилэрин бэлэтээн эттэ. Кини бари общественной тэ-рилтэлэр, бастаган туран профсоюз месткома, арыгы-лааһын, общественной бэ-рээдэги кэһиний утары ор-дук утумнаахтык уонна эр-түмнээхтик охсуһалара наа-далааһын ыйда.

Быыбардааччы М. Д. Неус-тров буруй тахсыбатын, об-щественнай бэрээдэк кэһил-лэбэтин туһугар интэр-өйдө-төр үлэ киниэпк уонна хам-сатылаахтык ытыллыах тустаах диктэ.

Этүүт комбинатыгар 70 быыбардааччы инниттэр на-роднай суут үлэтин тутуһан народнай сэтэстэл М. В. Ве-тишова отчуоттаата. Отчуоту дьүүллэһингэ быыбардааччы П. Д. Винокуров болломтону табыарыстын сууттар үлэлэрэ мөлтөһөр туһайда. «Табаа-рыстын сууттарга семинар-дары тэрийтэлээххэ, ол кэп-сигэтин кинилэртэн үлэни утумнаахтык көрдөөххэ, эп-ипитиэстэрин күүһүрдөөх-хэ» — диктэ кини. — Табаа-рыстын сууттар буруй тахсы-тын сэрэтэргэ убулукчу ула-хан кыһахтаахтар. ону толору туһанар булгуччу наада». От-тон быыбардааччы Д. И. Ни-китина, коллективтарга үлэ-лэр ытчат сыныалаанын тэрийиңгэ, эдэрдэр ил-лэ-тэрин көлүүстөөхтүк тааралларын ситиһэргэ суол-ла бэрэллээхтээгин бэлэ-тэ туран, комбинатка спор-тивнай оонньуулар, уус-уран сэмэстэһиһэ кыаллан тэ-риллээбэттэрин сөмөлөөтэ.

Народнай суут Хаһаар нэ-һиличигэр отчуоттааһынгар 110 быыбардааччы муһуһна. Хаһаардааҕы даҕаны, гражд-

түтүн сыһаадааһылар. Быы-бардааччы Ф. И. Спиридонов правовой билилэри, прова-гандалааһын кэһиник кэмкэ сэртэхсийбэтин бэлэтээн уонна районо коллективтар суут дебиторскай мээстэри ирдээһингэ улахан көмөү онорбутун инни махтанна. Оттон быыбардааччылар П. И. Борисова, И. Г. Кузь-мина, П. И. Иванова, арыгы-лааһын сороһор ытчаттар өттүлэртэн тахсарын ыйан туран, милиция уонна дру-жинниктар ордук киниһээгэ кэмкэ дьуһуурустубалааһы-нарын, оһолорго арыгыны атылааһын инни эппити-нэни күүһүрдэргэ, арыгыны-тары хаартыскага түһэрэн дьон үгүстүк сылдыр спрэ-ригэр аналлаах дуоскаларга сыһыаран кини билиңгэ та-һаарары наадалааһынан аах-тылар.

Көстөрүн курдук, быыбар-дааччылар народнай суут эр-китигэр соруктары туруоруу-нан мунгурдаматтар, буруй ситиһулуутун сэрэтиңгэ об-щественность бүтүннүү туру-нарын эрийэллэр. Дээ ити инни бу бөһүрүүбү, үлэһит коллективтарга, совхозтар би-рингээдэлэригэр киниэпик дьүүллэһини тэрийэр, бари общественной тэрилтэлэр сэ-рэтэр-өйдөтөр үлэлэрин күү-һүрдэр наада.

М. ПОПОВ,
народнай судья.

Ферма механизациятыгар — кини суолу!

В. И. Поисеев суругун дьүүллэһэбит

ИЛИИНЭН ҮЛЭЛЭЭН ЫРААППАККЫН

«Сага олох» хаймакка тыа хаһаайыстыбатын управлениегин инженерэ В. И. Поисеев «Быс-тах марахаттар уонна улахан хаалы» диктэ суруга саа-май тобоостох кэмкэ бэчээттэ-мит уонна сүөһү интентиттэн ылылар бородууксуйаны элбэ-тингэ, хөрөмнүү сарбыһыга, сүөһү интентин культуратын тупсарыга олус наадалаах бөһ-пүрүүбү көтөрдөр.

Диктэтин, ити сурукка ыйы-лымт итэстэр, быһаарылаа-лык марахаттар бигиңи отделе-ниебытыгар эмнэ бааллар.

Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтаагы отделениета Ам-ма өрүс хуһунунан тайаан-сытар буолан, сүөһү интентигэр атыт-тэртэн ордук балаһыанньалаах. Онон ынах сүөһү ахсаана сылын ахсын элбээн иһэр. Ол ынан баран хотоннорбут кур бэйэлэрэ кубулуйбаттар, үлэһиттэр үс-лүүбүлэ ырааппаа иһэр.

Быйылгы кыстыкка отделение общественной сүөһүтэ бизэ хото-нуан кыстаан турар. Бу хотон-нор бары холлорос истиннээх-тэр, намыһахтар, олус кыараас-тар. Маһа ферма ис-тас үлэ-ригэр сылдыр 50-тан тахса сүөсүбүттэр хотон марахаң үлэ-лэрин илиилэринэн толороллор. Кыһыңгы кытас күннэргэ хотон иниттэр турар сүөһүлэри илиилэ-ринэн уу баһан уулалаллар, эгэ, ноһуому таһаарыга, оту тарба-

тыга үлэни чөлчөтөр, кудумсу-тар ханых эмэ механизация кэ-лэ дуо, суох.

Хотон үлэһэ олус марахан боу-лан, биһир үксүн үлэһээххэ да айылаах дьон үгүстүк аккааста-нааллар. Ол түмүгэр сүөһү инти-тигэр үлэһит илии интент бэлэ-һыанньата үөскүүр. Иннээ ы-нан быйыл сайын 90-ча ынах подсоска бэриллибит аатыран ымакка сырыта. Кэлэр өт-түгэр ити салтана турар кут-таллаах.

Диктэтин, Мырыла типовой хотонугар 1959 сыллаахха 200-чээ төбө бөһүрүнэн уултар ус-тановка таһыллан үлэлээн ис-питэ. Ноһуому таһаарар ваго-неткалар эмнэ баалара. Оттон билигин маһа ол механизация-тан тух даҕаны ордукаа, олоч-чу суох буолла. Маһаах кини даҕаны буруйдаара билилэбэт.

Бигиңи отделениебытыгар 1970 сыллаахха «Сельхозтех-ника» холбоһуга арыттаах муоста-лаах хотону туптута. Быраймак быйытынан бу хотонго подсоб-най хаһаайыстыба өтөрүөх-тара күн бүгүнүгэр диктэ амай-тарбата.

Онон, мин санаабар, сүөһү марахан үлэтин механизация-лыр сылан, тух ханых ин-тинэ, сага тутуулар хотоннор быраймактарыгар уонна өһөһү-лууларын хаачыстыбатыгар бол-ломтону ууруоха баар этэ. Оч-чөдө уултар, эһи аһылыгы бэ-

лэминир установкалары туруоруу, ыар аппараттары киллэрин бы-дан дөбөһөһүү уонна үйэлээх буолуох этэ. Оттон таһыллыбит механизацияны үлэлэтэргэ эрдэт-тэн билиһиһан наладчик, опе-ратор, электрик идэлэригэр ды-ну үөрэтин хайаатар да наада. Бу өттүнэн бигиңи отделениебы-тыгар ону аһан совхоз үрдүнэн билиһиниттэн сүөсүгүрүүххэ баар этэ.

Электрической энергия чаа-һынан этэххэ, бигиңхэ ДАЭС-тан бэриллэр уолка линия төһө даҕаны тардылаа илигин инни-гэр бөһүөдэкинигэр баар олох-тоох дизелбит толору хааччыбар кыахтаах.

Мин санаабар, кыстык хотон-нору механизациялааһын сэр-гэ сайылык фермаларга ыар аппа-раттары туруоруунан эмнэ ды-рыктанар сөй. Ынахтар кыһы-нары, сайыннары, эргичи мас-сыһынан маһар эрэ түбэтэлэ-ригэр кинилэр эттэ-хааннара өһө үөрэнэр, өлгөм үтү бигэр кыахтаахтар.

Онон фермаларга кэлим меха-низацияны киллэрин сүөһү интентин үлэһиттэрин эрэ дыма-лата буолбатах, бүтүүмүт «маддьар» бөһүрүүбэ. Маһаах оройуон үрдүнэн хаһаайыһы таһаарарга уолдыаста.

Н. ДЬЯЧКОВСКАЯ,
сельсовет депутата.

КАЗАХСКАЯ ССР. Иргыш — Караганда ханаала поруот та-һаайыстыбатыгар дыһун суол-талаах. Киниэһэ Павлодар-Эки бастууускай промышленнай ком-плексе, Карагандинскай чохтоох бассейни наадылаллар, кини си-сирдиллэр сирдөөг таһаайысты-балар ахсааннарын элбөтөр, ты-һымичанан сектор маччирэн сирин нуолсүтөр кыагы бигэр. Тутулаа турар Караганда — Джезказган 500 километрдаах ханаала өһнөөх металлургия Джезказганнаагы предприятие-ларын ууһан тааччылаа.

Снимокка: ханаала кылаабынай насоснай станциятын көстүүтэ

СССР фотехрониката.

БОЛЛОМТОНУ ЭРЭЙЭР БОППУРУОС

Специалист трибуната

81 атыр оҕустаахтар. Оттон 1976 сыллаах апробация түмү-гүнэн 32-тэ эрэ кылаастаах. Ки-нилэри көрүү туруга билигин олус мөлтөх. Бари совхозтарга атыр оҕустар сууккатаагы ра-ционнарыгар баара-суоҕа 6 кг от уонна 2 кг комбикорм көрүллэр. Бу оҕустар тыһынаах эрэ сыл тахсыларын хааччылар, кини-лэр ылаҕы буһатар кыахтарын улаханник наметатар. Ол да инни сылын ахсын ынахтар-хо-йтаан төрүүлэр.

Атыр оҕустары уларытын олус бытааннык барар. Үксүгэр собурууттан тиһэлэн кэлэр бо-руода оҕустары атылааһынан үлүһүүлэр буолан, олохтоох эдэр оҕустары аһаан-миннэн интентигэ болломто ситэ уурулу-бат. Быйыл Субуруускай ааты-нан совхозка куһаҕан көрүүттэн үс элпэ-кылаастаах оҕустар өл-лүлэр. Оттон бу совхоз Сы-

Чурапчытаагы племенной хо-лоһук Алексеевскай, Томпо, Уус-Майа уонна Чурапчы оро-йуоннарын совхозтарын хаба-ныһынар. Биллэрин курдук, ха-һаайыстыбада племенной үлэни тэрийиңгэ — сүөһүттэн ылылар бо-родууксуйаны үрдэтин племен-ной үлэттэн быһаччы тутулу-таах.

Холбоһук 11 племенгездоллаах, 1 племенной фермалаах. Олор-го барыта 4300 сүөһү баар. Итинтэн Чурапчы оройуонун совхозтарын өлүүтүгэр 2034 то-ло тиксэр.

Оройуон племенгездоларыгар турар сүөһүлэр колүоналэрин, кылаастарын өттүнэн көрдөбү-лүгэ толору эппиттээбэттэр. Ик-кис уонна онтон үөһэ колүона-лээх сүөһү ахсаана 1476 төбө тэ-тинийдэ. а. а. племенной сүөһү уонсай ахсааньтан 83,6 быры-һыанын млар.

Оройуон совхозтара билигин

тупсукаламмата. Сүөһүнү төр-дү-ууһун уонна бородууксуйа-ны бигэр дьобуруун сыһаалаан ууһатын олохтоомот. Иннээ ы-нан ууһатылар сүөһү уонсай ахсааньтан төрдө-ууһа биллэрэ баара-суоҕа 8,3 бырыһаанга таһыһар. Ол түмүгэр төрдө-ууһа билилэбэт тыһы борооскула-ры интентигэ хаалларылар. Бахсы, Одьулуун, Кытаанан от-делениеларын зоотехниктары күннээҕи түбүктэригэ үтүрүт-тэрэнэр, племенной үлэни олох-тоохтун дьарыктаматтар, ин-циативата суохтун үлэһитлэр Сүөһүнү искусственнай спэци-ализация бытааннык ытыллар. Спэциализир пууннар сөптөөх тэ-риллэринэн хааччылыбаттар, техник-осеменатордар тийбэт-тэр.

Иниикити совхозтар салаа-лара отделениелар управлэ-юуһа, специалисттар племен-ной үлэни тэрийиңгэ сөптөөх болломтолорун уурулара наада.

М. НИРИЛЛИНА,
племенной холбоһун начальнига.

Оройуон киноэкраннарыгар

«КӨНҮЛ САЛЛААТТАРА» КИНОЭПОПЕЯ

Үүнэр сын саллааттык саралаан оройуон киноэкраннарыгар советскай уонна социалистическай киинэ биһир бодолгоохой айымньытынан буолбут. Ленинскэй биразиния лауреата режиссер Юрий Озеров үүрүт фальштан турар кэтип акраппах сага «КӨНҮЛ САЛЛААТТАРА» («СОЛДАТЫ СВОБОДЫ») диэн киноэпопеята көрдөрүлэр быһаарылар.

ССКП Киин Комитетын Генеральнай секретара, СССР Верховнай Советын Президиумун Председателя табаарыс Леонид Ильич Брежнев партия XXV съезигэр, онорбут документагыгар советскай норуотка уонна киин Коммунистическай партиятыгар, бүтүүнэ юни-аймахха көр-бөлө дэтинан буолбут Улуу Октябрьскай социалистическай революция 60 сылын туолар юбилейин туһунан атыгыгар маанилээбэти:

«Апта уон сыл—бу киин орто үйэтинээдэр кылгас. Ол тыһан баран ити нэм иһигэр биһиги дойдубут сүүһүнэн сылларга тоһуох суолу ааста. Биһиги киин аймах урут хаһан да билбэтэх общественности туттубут. Аайылыбыт суол атын сүүрүн кылаабынай түмүгэ—биһиги советскай олохпут ситиллэ. Уонна, тийгэр, аастык апта уон сыл дойдуну суоталаах түмүгэ советскай киин буолар».

Советскай аккан художниктара Леонид Ильич эппит ити биһиги общественны сүүһүнэн сылларга тоһуох суолун, ол суол үтүөннээх ааттарын, партия уонна норуот аан дойду үрдүнэн историческай суоталаах кыайыларын арийан көрдөрөр айымньыларын айарга сүтүннүк дуолуулар.

Дэ итинни айымньынан «Көңүл саллааттара» диэн киноэпопея буолар. Бу уһулчулаах киноэпопеята фантасмы уонна аан дойдутаагы реакцияны утары охсуууга ленинскэй идеялар оруолларын, интернациональнай уонна пролетарскай биһир сапаланын кыайтарары билиэт күүһүн туһунан кинесер.

Режиссер Юрий Озеров бу сага үлэтигэр, эмиз киин урут айбыт, сир шары 114 дойдуттар улахан ситиһилээхтик көс-түбүт, биһиги дойдубут айар үлэгэр үрдүк наараадаатынан—Ленинскэй биразинияны бөлө-төмүт биһе фильмтэ турар «Восходоуу» («Восхождение») диэн киноэпопеятыгар курдук, «XX үйэ кыргыһыты», фантасмы утары олох-түлүк хал-сыһы тустарынан саһаппа салгылар.

Киноэпопея сэрин уонна Ийини Европа коммунистара фантасмы утары ыппаат, баһа-лаабыт-көһүлээбит охсуууларын туһунан бастагы киин фильмтэ 1943—1944 сыллаагы историческай собылларга көрдөр-рөлөр. Үһүс, төрдүс фильмтэ-рэр Ийини Европа норуотта-рын фантасмы утары охсууу-ларын хартылаатын тилиһи-рэн, Европада бийэтин саатын-саадынын эрэ буолбаста, интер-национальнай бырааттаһып идеяларын алды кээбит Совет-скай Армия көтүтү адалыт миссиятын арыллар.

Ити курдук киноэпопеята Ийини Европа норуоттар фантасмы утары охсуууларын баһыла-быт-көһүлээбит коммунисттарын өткөн сыллаах героическай историческай тилиһи-рэн көрдөр-рөр. Бу охсууу туһунан Леонид Ильич Брежнев маанилээ эппит:

«Бу армиялар кыргыһытара эрэ буолбаста, киин обществен-най системалар хабырыһылма-ра эрэ. Бу норуоттар ыпперва-листическай айы саамай атрес-сивнай күүстөрүн утары охсу-

ууларга эрэ. Кыймы олус ма-смананан калыт. Ити сыллаа-х олбоххэ үөрөһүтүтэрэ. Киин-лэр көтүт уонна тутулуга суо-буохуу иһин, айы уонна демо-кратия иһин охсууууга орду-утуунаахтык туруулаһар, орду-барыһылаах охсууулааччыларына-биһиги коммунисттар коммуниста-буолуулары көрдөрүлэр».

Коммунистар олох-түлүк хал-сыһылар иһини көккэлэригэр өтлөр. Киинлэр «Коммунистар маныбит дикти» диэн ытырып атаакада кыргыһалар, өстөөххэ-эрэ тыһынар бокуой биһирбөккэ партизанскай атырээттэргэ охсу-буууларга, оккупациялаахтык дой-даларга утарылаһыны тэрийл-лэрэ уонна эрэ күүрээлэрэ Коммунистар аан дойдутаагы антифашистскай фронт дууһа-тынан уонна биһирэ сомоһуу-т күүһүнэн буолбуттара.

Уонна киинлэр кыйыбыттарга Бу саа-сап кыйыһыта эрэ буол-батаа, интернационализм ты-һын, идеяны эрэлин, үрдүк-дүстөһүн эрөгөйдүү күүстэ-рин кыйыһыларынан эрэ.

«Көңүл саллааттарыгар» по-руоттар дылларарыгар сүткөн суоталаахтык историческай со-былларга бырааттык дойду-лар—СССР, Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Румыния, Чехо-словакия кинематографистара күүстөрүн аан маһнай түмү-лэр. Айар сөрүктөрүнэн уонна үлэтин кээмэйинэн маһнык уус-тук кинокартинаны социали-стическай дойдунан аан бастаа-гы биһирэ уһулдулар. Бу филь-мтэ уолскай күүһүнэн эрэ айыл-лаах кыахтаагы, киин социалистичес-кай дойдунан кинематографис-тарын айар биһирэ дойдордоһу-ларын хоһуурунан буолар.

Киноэпопея оруолларын, ки-инлэр ахсааннарын өтүдөрүнөн соһумэр. Киин оруолларынгар—социалистическай дойдунан ком-мунистическай уонна рабочай партияларын салайааччылары бодот советскай байыаһынай ча-чальниктар, коммунистар уонна үһүлчүлээх революционердар биһиги буйууларымт. Маһна, хоһуу, носталлар Л. И. Бреж-нев, маршаллар Василевскай Жуков, Рокоссовскай, Малинов-скай, Конев, Гречко, Толбухин коммунистическай уонна рабо-чай хамааһын уһулчүлээх дойдоллор Георгий Дмитриев Клемент Готвальд, Вильгельм Пик, Пахмыро Тодытти, Мори Тореа, Тодор Живков, Густа-в Усак, Эдвард Герек, Георг-Георгиу-Деж, Янош Кадар, Лео-понт Свобода уонна да атыттар Хартылааа Верховнай Кылаа-бынай командуннай И. В. Сталин эмиз көстөр.

«Восходоуу» киноэпопеяга 50 портретнай грим маһа буолу-буот буолларына. «Көңүл сал-лааттарыгар» 200 портретнай грим буолууна, бу сүткөн уус-тук соһуу ситиһилээхтик бы-һаарылына. Сага киноэпопея-ба советскай актердары кыт-тыгыр социалистическай дойду-лар биллэр-көстөр актердар оруоллары төлөрүлэр, киинэ-уулууга бырааттык дойдунан армейскай хоһуунтара кытын-нылар.

Бу киноэпопеяны оһоруу-т «Мосфильм» киностудия үс сыл-тан ордуу нэм устата тыһа-һыһаахтык үлэлэстэ. Киинэ-маһытаах айымньылар айы-быллылаах маһастара со-ветскай кинорежиссер Юрий Озеров талаана уонна соһумэ-эригата сага үлэтигэр орду-толору көһүтүлэр. Киин бу ки-ностудия устууга саһмай араа-кинематографическай үлэлээ-300-төн таһа кыһылаах бодот айар коллектив саһаппа үлэ-лэттэ.

С. ДАНИЛОВ.

КАРЕЛЬСКАЯ АССР. Прионежский район. Приотребном эр-экини бастык предприятия — Шул элэһиниэтинээви самороб-сауужаание маһаһына быйыа сүүһүнэн тыһыһыча солкуобай-даах табаары батарда.

СНИМКОККА: детсад иһтээччигэ Зинаида уонна шофер Влади-мир Шумкоетар 500 солк. суумалаах табаары биһирэ агыһаас-тылар.

С. МАЙСТЕРМАН фотота. ССТА фотохрониката.

Спорт

Астыктык бастаатылар

Карл Маркс аатынан совхоз Итинтэн кэлин мистэни Бах-омилекскай сйартакиадыгар сы, Мугудай гиревиктэрэ үл-түрт отделеение уонна 13 №. лэһиниһилэр.

175 спортсмен Одьулуунга кыһыһытара бастаатылар. Ик-кисэ Мугудай, үһүскэ Болугур спорт адыс көрүтөр күөн көрүс-түлэр. Иккн күннээх бэрт эрий-спилээх күрэхтэһин түмүгүнэн бастык бэлэмнээх Болугур от-пелениетын иччаттара бастаан, 22 м 51 см, куобаха 19 м 59 см төһөрүллэ сыйдыар кубок ха-түстэ. Киин үс көрүтүгэ суума-та—65 м 63 см. Иккис Болугур-таска—Одьулуун, үһүскэ—проф-техучилище таһыстылар.

ДЮБАККА П. Калачев, С. м 38 см) буоллулар. Ядрихискай уонна А. Попов (бары болугурдар) бэйэлэрин кы-уоскаларыгар эрэллээхтик бас-таан, хамаандаарыгар наада-лаах очколары аһаллылар. Одьу-луун иккис мистэһэ таһсары-тар П. Собакина, П. Дылаев улахан төһүү буоллулар. Бу кө-рүтүгэ үһүс мистэһэ бахсылар мистыһылар.

СААХЫМАККА эмиз Болугур-юниһооччулара аатырдылар. (инилэртэн И. Савина, М. Нико-лаева дуоскаларыгар кыайды-лар. Иккис мистэһи Мугудай, сүһү Одьулуун саахыматчы-тара кыһылар.

Оһыттаах оһыһоочту Г. Ко-тесов капитаннаах СПТУ ха-маандаа ОСТУОЛ ТЕННИИ. ГЭР эрэллээхтик бастаата. Бо-лугурдар бу да көрүтүгэ үчү-гэй бэлэмнээхтэрин көрдөрө-пиккис, бахсылар үһүс мистэ-тэргэ таһыстылар. Е. Кожурова (Болугур) инникитин, дыаны-һан эрчиллэннээгинэ, күүстээх юниһооччу буолар кээкиллэ-рин көрдөрө.

ГИРЯБА да Болугур спорт-сменнара инилэрин биһирбэ-иллэр. Ол эрээри Одьулуун күүстээхтэрэ, хамаандаара то-лорука буоллар, бастык кыах таһтарын мүчү тутулаа.

КӨННӨРҮҮ

«Сага олох» б. д. ахсыһыны 24 күнүтээди нүмэрин бастакы-страницатыгар «Аан бастаа-ыллылар» диэн төбөлөөх замө-кава редакция үлэһитэ Е. Сп-чөв бурвуйунан маһыһыксы-М. М. Константинова көрдөрү-тэ сыһа бэриллибит. Ову «бу-роһкай инанын ахсыттан 2650-чү үүтү маһыт» диэн көһөрөн ааһыт.

С. ДАНИЛОВ.

ЕЛКАНЫ ТУРУОРУУГА СЭРЭХТЭЭХ БУОЛУУ

Сага дыйлаабы елкалары-руорууга баһаартан сэрэ-буолуу эппиэтинэһин тэри-лэргэ салайааччылар, оһо-түр-дениеларыгар учууталлар интээччилэр сүгэллэр. Елка-туруорууга маһнык көрдөрү-лөрдөнөллөр:

— елканы туруорууга баһа-тан сэрэһингэ эппиэттээх ба-бырааһыһыһык хас чааска бу-рын олохтоох баһаарынай на-ба биллэрнээхтээх;

— елканы олохтоох баһа-рынай охронтан көтүлэ сү-туруоруллубат;

— елка турар тоһун таһа-аана иккиттэн итэһэ сүөх бу-луохтаах;

— елка прохоттарга таһа-тахсар аан таһыгар туртору-бат. Кумахтаах буочукара са-саабат гына туруорулуунта-Харыһа лабааларын төбөтө-тиэнэттэн уонна дьэһэ үлэ-1 метртэн итэһэ сүөх тоһа-буолуохтаах;

— электрическэй уот си-сиригэр оһыһуу күнүс эрэ-тыһылаахтаах. Елка баар си-бир киһинээ 0,75 кв. м гыһа-гына суоттаннахтаах;

— уотунан сырдатты оһа-таах электромонтердарга эрэ-нүлүнэр. Быраабыла быһыһа-һан, елканы уотунан сырда-та (гирлянда) аччаттар трансфор-тор көтүө ыһыттылаахтаах;

— елка уота кыра да дь-гиринилэр—провод сыһыһы-кыһы таһсыһа, о. д. а. таһы-ыһа турганник электросет-эраарыллылаахтаах;

— уоттан сэрэнэр састаа-илитилибэтэх баататтан, кум-ыһтан, капонтан, о. д. а. ту-гэһиник умайар матырыһааты-он оһуллубут кестүүмнээх оһо-уонна улахан дьон бырааһы-һыкка сыйдылаара көтүлү-мэт;

Елканы кизгэттигэ көтү-лэмэттэр:

— целулоид уонна атын ту-гэһиник умайар оһыһуурдар;

— чүмэһини сырдаттыта ту-туу, елка лабааларыгар умай-састаапка илитилибэтэх ба-ны ууруу;

— елканы бертолөтөһөй ту-һунан ыһыһы, химическэй уот-фактэринэн оһоруу, бенгалы-уоту уонна хлопчсканы туһу-

Оройуоннаагы баһаарынай

4332

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

ССКП райкома, «Сага олох» хаһыат редакцията, ку-тура үлэһиттерин профсоюзун райкома олохтоох радио-тыр быраата БАРАШКОВ НИКОЛАИ ДМИТРИЕВИЧ П. ырахан ырыһыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаннарын биллэрэллэр.

Таптыр кэргэһини, аһа-быт, быраатын «Якутрем-строй» трест болуотунуу-га БАРАШКОВ Николай Дмитриевич П. уһун ырахан ырыһыттан өлбүтүн аймахтарбытыгар, табаарыстарыгар диригиник кутуруулан туран, иһитин, нэһэбит. Кэргэһэ, оһолоро, убаһа.

Оройуоннаагы сибээс уе-лын уонна ЛТЦ коллектив-тара сибээс үлэһиттэргэ В. Д. Барашкова киин таптыр убаһа

БАРАШКОВ Николай Дмитриевич П. уһун ырахан ырыһыттан өлбүтүнэн дириг кутуруу-нарын тиэрделлэр.

БИНИГИ ААДЫРЫСЫТ: почтовай индек 678700. Чурапчы с. Кооп Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—91-395, отделлар—91-495, уопсай—91-505.